یادداشت

حقوق بیماران مبتلا به ایدز

مهسا خوش‌اخلاق . پژوهشگر حقوق پزشکی

● بیماری ایدز به دلیل شیوع گسترده و گرفتن جان میلیون‌ها انسان یکی از چالش‌های سلامت عمومی محسوب می‌شود. این بیماری نه‌تنها یک معضل بهداشتی- درمانی است؛ بلکه به دلیل انگ و تبعیض یک معضل اجتماعی نیز هست. درحالی‌که ایدز نیز یک بیماری مانند دیگر بیماری‌ها است و نباید مبتلایان را به دلیل باورهای غلط از حقوق بشری محروم کرد. ترس از طردشدن از سوی خانواده و محرومیت از حقوق اجتماعی موجب می‌شود که ناقلان، بیماری خود را مخفی کنند و به دنبال درمان نروند که چنین امری از یک طرف منجر به زندگی پرمشقت، بروز دیگر بیماری‌ها و مرگ آنان خواهد شد و از طرف دیگر به دلیل مسری‌بودن، سلامت عمومی را نیز تهدید می‌کند؛ بنابراین بهترین راه برای جلوگیری از شیوع ایدز به‌رسمیت‌شناختن حقوق مبتلایان و جلب اعتماد آنان درباره سیستم درمانی است که تحقق آن از طریق آموزش شاغلان حرفه پزشکی میسر می‌شود. محرمانگی و افشانکردن نتایج آزمایش سیاستی است که مبتلایان به ایدز را ترغیب به انجام آزمایش و درمان می‌کند. اصل بر حفظ مطلق راز بیمار است و تجویز افشا تنها به موجب قانون، برای حفظ مصالح مهم دیگران و به میزان ضرورت ممکن است. در حقوق ایران به موجب ماده ۶۴۸ قانون مجازات، افشای اسرار بیمار از طرف پزشک بدون رضایت او جرم است، استثنای این ماده بیماری‌های ذکرشده در قانون طرز جلوگیری از بیماری‌های آمیزشی و واگیردار است که به دلیل قدیمی‌بودن آن، به ایدز به‌عنوان یک بیماری که در موارد استثنائی افشای آن از طرف پزشک مجاز باشد، اشاره نشده است؛ بنابراین این قانون باید بازنگری شود تا پزشک بتواند بدون نقض محرمانگی و مجازات، شریک جنسی بیمار را که در معرض خطر ابتلا است، مطلع کند. مهم‌ترین عامل ابتلا به ایدز در ایران اعتیاد تزریقی است (۵۰ درصد) و باید معتادان زیر نظر مراکز مخصوص کارت شناسایی داشته باشند و سوزن و سرنگ رایگان در زندان‌ها ارائه شود.

دومین عامل، روابط جنسی محافظت‌نشده (۴۰ درصد) است که باید برای ارتقای آگاهی عمومی علائم، طرق انتقال و شیوه‌های پیشگیری ایدز به جوانان و زنان که بیشتر در معرض ابتلا هستند، آموزش داده شود و ضرورت استفاده از وسایل بهداشت جنسی و محافظتی تبیین و رایگان توزیع شود. همچنین باید قوانین جنایی و تنبیهی اصلاح شود تا بیماران بدون آنکه به علت منشأ ابتلا مجازات شوند، بدون جانبداری تحت درمان قرار بگیرند.

دو عامل دیگر ابتلای به ایدز انتقال ویروس از مادر به جنین (یک درصد) و دریافت خون و فراورده‌های خونی آلوده (۹ درصد) است.

با وجود تلاش‌هایی که برای تضمین حقوق این بیماران شده است، در عمل تا رسیدن به امنیت اجتماعی مبتلایان فاصله بسیاری است. حقوق مبتلایان به ایدز باید در قالب مجموعه‌ای از حقوق درمانی-اجتماعی (ازجمله اشتغال، تأمین اجتماعی، بیمه، مسکن و آموزش) فراتر از حقوق بیماران عادی تبیین شود و منشوری مختص حقوق بیماران مبتلا به ایدز تصویب شود که علاوه بر حقوق بیماران، تکالیف آنها به‌عنوان اقشار پرخطری که ناقل بیماری مسری هستند، در قبال سلامت دیگران مشخص شود تا درصورتی‌که به طور مستقیم یا غیرمستقیم به سلامت دیگران آسیب بزنند، مسئولیت مدنی یا کیفری داشته باشند.

در مراسم دهمین جایزه اخلاق و نیایش در آیینه هنر و پژوهش مطرح شد

شکست اخلاقی، سنگین‌ترین شکست یک جامعه

عکس: داوود قهردار، جماران

شرق: مراسم دهمین جایزه اخلاق و نیایش در آینه هنر و پژوهش، شامگاه ۲۹ اردیبهشت در کتابخانه ملی ایران با حضور رئیس دولت اصلاحات، رضا داوری‌اردکانی، پژوهشگر فلسفه و استاد بازنشسته گروه فلسفه دانشگاه تهران، احمد مسجدجامعی، عضو شورای اسلامی شهر تهران، اشرف بروجردی، رئیس کتابخانه ملی و جمعی از فرهیختگان کشور برگزار شد.

احمد مسجدجامعی، عضو شورای اسلامی شهر تهران، جایزه اخلاق را کاری مستقل دانست که بدون اتکا به بخش دولتی و با همت اهل هنر برگزار شده و گفت: امسال برگزاری جایزه اخلاق ضرورت بیشتری دارد؛ چراکه بالاترین شکست یک جامعه شکست اخلاقی است.

مسجدجامعی افزود: یکی از القاب تهران، غیر از دارالخلافه، دارالاحسان بود؛ زیرا تهران در مجاورت ری قرار داشت و امامزاده قاسم، امامزاده زینعلی و عینعلی در تهران از تبار امام حسن(ع) هستند. امسال در دهمین سال برگزاری این مراسم، خوشحالیم کاری مستقل و بدون حمایت بخش دولتی به همت اهل فرهنگ برگزار شده و این کاری است که شاید اگر در سال‌های قبل، برگزاری آن دلایلی به همراه داشت، امسال ضرورت‌های بیشتری پیدا کرده است؛ زیرا بالاترین شکست یک جامعه، شکست اخلاقی است. هیچ‌کس نمی‌تواند به‌تنهایی به بهشت برود و بازسازی اخلاقی جامعه در شرایط کنونی به‌ویژه با وضعیتی که در شرق و غرب عالم شاهدش هستیم و مشخصا در حوزه‌های مختلف اجتماعی و رسانه‌ای، تعاریف جدیدی را می‌طلبد و از ضروریاتی است که جامعه فرهنگی ما باید به آن توجه کند.

او در ادامه با بیان اینکه نباید تنها به نقد شرایط نامطلوب بسنده کنیم، اظهار کرد: دادن این جایزه به معنای آن است که ما در همه این سال‌ها و شرایط غیرقابل قبول، چهره‌هایی را به‌عنوان چراغ روشن اخلاق و معنویت قرار داده‌ایم و آنها پایگاه‌های درخور اتکایی در عرصه فرهنگ، اجتماع و هنر هستند. ما در این ۱۰ سال، شاید قریب به صد نفر از بزرگان را در حوزه‌های فرهنگ، هنر، پژوهش و دین معرفی کرده‌ایم که نمونه‌هایی از نورانیت منش، شخصیت، رفتار و سنت‌های اجتماعی و علمی بوده و هستند. به مناسبت این روزها، به خانه مرحوم دکتر محمد معین که در حوزه کاری ماست، سری زدم و در بحثی که با خانواده ایشان داشتم، برایم جالب بود تلاشی که این عزیزان برای حفظ فرهنگ، عواطف، آداب و اصول کردند، چقدر بوده است. دکتر معین و دهخدا بدون هیچ چشم‌داشتی فرهنگ معین و فرهنگ دهخدا را نوشتند؛ اما به دلیل بیماری و کسالت دکتر معین، دکتر سیدجعفر شهیدی دو یا سه جلد از فرهنگ معین را به پایان رساند، ولی برای این کار نه توقع مادی و نه انتظار نام و نشانی از خود روی جلد این اثر داشت و شاید اگر جوانمردی ایشان نبود، این کار انجام نمی‌شد. آنها صرفا برای حفظ فرهنگ و زبان ایرانی این زحمت را متقبل شدند. آن نسل معاصر را مقایسه کنید با امروز که روبه‌روی دانشگاه همه چیز را می‌توان با پول خرید؛ با پول می‌توان دکترا گرفت، کتاب نوشت، مقاله بین‌المللی نوشت و... . این وضعیتی شایان تأمل است.

اگر اخلاق به عادت تبدیل شود جوهر خودش را از دست می‌دهد

دکتر رضا داوری‌اردکانی نیز در بخش دیگری از این مراسم گفت: فکر جایزه اخلاق و نیایش بسیار کار خوبی است؛ زیرا از چیزهایی که ما بیش از همه به آن نیاز داریم، اخلاق است. وقتی اخلاق هست، کسی از آن حرف نمی‌زند؛ چنان‌که ماهی در آب به آب فکر نمی‌کند؛ اما وقتی اخلاق نیست، همه از اخلاق می‌گویند. درحالی‌که حرف‌زدن درباره اخلاق صورت‌هایی دارد و شاید سخن‌گفتن از اخلاق هم آسان باشد و هم بسیار مشکل؛ حتی به نظر می‌رسد که مشکل‌تر از سخن‌گفتن درباره هنر است؛ زیرا هنر به درس مبدل نشده، ولی اخلاق به درس تبدیل شده است.

این پژوهشگر فلسفه گفت: اگر اخلاق به درس تبدیل شود، نقص بزرگی در زندگی و روح و جان آدمی روی داده است. بشر همیشه اخلاق داشته است. اخلاق را نباید با عادات یکی بدانیم، البته عادات اخلاقی وجود دارند و فضایل هم چیزی شبیه عادت هستند؛ اما اگر اخلاق به عادت تبدیل شود، جوهر خودش را از دست داده است. علم اخلاق در یونان به وجود آمد. اخلاق دستور خوب زندگی‌کردن و بهتر خدمت‌کردن به مدینه یونانی بود. اخلاق یونانی تا رنسانس ادامه پیدا کرد. در فرهنگ ما نیز ابن‌مسکویه، خواجه نصیرالدین طوسی، دوانی و بالاخره ملامهدی نراقی در علم اخلاق کار کردند.

او در ادامه با بیان اینکه درس اخلاق کافی نیست و باید به فکر اخلاق بود، بیان کرد: باید غمخوار اخلاق بود؛ غمخواری اخلاقی نیز هم در یونان و هم در عالم اسلام بوده است. در رنسانس، اخلاق صورت دیگری پیدا کرد و آن صورت متحول‌شده تاکنون ادامه پیدا کرده و اخلاق سراسر جهان شده است. همه می‌دانیم که یکی از اوصاف جهان جدید، «سکولاریسم» است که شاید بتوانیم آن را به آسانی تعریف کنیم، ولی فهم این واژه اندکی مشکل است. در تعاریف ارائه‌شده از این واژه به نظر می‌رسد سکولاریسم نوعی نظر است که می‌توان آن را رد کرد؛ درحالی‌که سکولاریسم امری وجودی است و یک نظر نیست. از این رو، سکولاریسم جزئی از تاریخ جدید است و از این نظر بوده که در اخلاق اثر گذاشته است. سکولاریسم ضد اخلاق نیست، چنان‌که ضد دین هم نیست. بلکه تنها با دخالت اخلاق در سیاست و در اداره زندگی موافق نیست و مطابق آن، اداره‌کنندگان چرخ زندگی آدمیان هستند و آنها خود زندگی‌شان را اداره می‌کنند.

او اظهار کرد: زمانی که کانت دو جلوه از عقل را تشخیص داد، نخست عقلی که می‌شناسد (عقل نظری) و علم جدید محصول آن عقل است و صورت دیگر آن عقل عملی است. عقل عملی، آزادی و اخلاق بوده و فرمان مطلق می‌دهد. حادثه‌ای که هرگز کانت و هیچ‌کدام از بزرگان اندیشه به آن رضایت نداده‌اند، یک نوع جانشینی است. فهم رابطه اخلاق و سیاست مشکل‌تر از هر چیزی است و در سیاست اتفاقی افتاده که ما کمتر به آن توجه می‌کنیم. در واقع، اخلاق تشخیص خیر از شر و تصمیم درباره عمل است. این تشخیص کار دشواری است و موازینی برای آن تعریف می‌شود؛ مثلا در جامعه ما صورت نوعی اخلاق تعیین می‌شود اگر صرف ساده‌زیستی، برای اخلاقی‌بودن کافی باشد و صورت نوعی اخلاق باشد.

> **داوری‌اردکانی:**
> **اخلاق، مقام آزادی و مقام تشخیص خیر است؛ تشخیصی که من می‌دهم و به آن عمل می‌کنم. اخلاق، عمل است، ایدئولوژی نیست. آنچه در زمانه ما اتفاق افتاد، تا حدی غربت اخلاق است. اگر اخلاقی فکر کنیم، قانون جایگاه خودش را پیدا می‌کند و اگر اخلاقی فکر نکنیم، قانون از جایگاه خودش خارج می‌شود و هرج‌ومرج و بی‌نظمی حاکم می‌شود**

داوری‌اردکانی افزود: نگاه اندیشه ما، اندیشه اخلاقی نیست، غمخواری اخلاقی وجود نخواهد داشت. در اروپای جدید، بیشتر سیاست جانشین اخلاق شده (بحث ما این نیست که سیاست‌مدار نمی‌تواند اخلاقی باشد؛ بلکه سیاست‌مدار اخلاقی وجود دارد و ما نیز سیاست‌مدار اخلاقی داریم. بحث جامعه سیاسی و جامعه اخلاقی است که اخلاق امر منتشر در جامعه است) وقتی صورتی از لیبرالیسم مثال خیر و نمونه اخلاق می‌شود، همه‌چیز با آن سنجیده می‌شود. گمان نمی‌کنم هیچ‌کس با فهم معمولی از سیاست از فاشیسم و نازیسم دفاع کند؛ اما اگر مثال شر، فاشیسم باشد، آن‌گاه خودش فراموش می‌شود.

او در ادامه بیان کرد: اینها ظرافت‌هایی است که ما در بحث اخلاق متوجه نمی‌شویم. اخلاق، مقام آزادی و مقام تشخیص خیر است؛ تشخیصی که من می‌دهم و به آن عمل می‌کنم. اخلاق، عمل است، ایدئولوژی نیست. آنچه در زمانه ما اتفاق افتاد، تا حدی غربت اخلاق است. اگر اخلاقی فکر کنیم، قانون جایگاه خودش را پیدا می‌کند و اگر اخلاقی فکر نکنیم، قانون از جایگاه خودش خارج می‌شود و هرج‌ومرج و بی‌نظمی حاکم می‌شود.

هدف از آفرینش رسیدن به کمال است

اشرف بروجردی، رئیس کتابخانه ملی، نیز در بخش دیگری از این مراسم گفت: ما در دهمین گردهمایی جایزه اخلاق و نیایش جمع شدیم تا بار دیگر به خود متذکر شویم که هدف از آفرینش ما رسیدن به کمال و متخلق‌شدن به اخلاق الهی است. اگر اخلاق را زاده باورهای آدمی و تجلی آن در رفتار تعریف کنیم و نیایش را بخشی از پرستش که از فطرت انسان سرچشمه می‌گیرد، بدانیم. باور به وحدانیت ذات حق و جاودانه‌بودن او، ما را از پذیرش خدایان زمینی برحذر داشته و از بردگی دیگر انسان‌ها آزاد می‌کند. این مسئله در رفتار و چگونگی تعامل ما با دیگران اثربخش بوده و راه رسیدن به حقیقت را هموار می‌کند و این اندیشه که بشر نماینده عظمت آفرینش، چه در ساختار و چه در مقام و منزلتی که در کائنات دارد، باعث شده تا خداوند از او به‌عنوان جانشین خود به روی زمین یاد کند.

رئیس کتابخانه ملی با تأکید بر اهمیت شباهت ذات انسان در متون الهی گفت: عشق به مخلوقات خدا لازمه هم‌زیستی و تعامل با یکدیگر یا همان اخلاق است. انسانی که برخوردار از عزت نفس و آزاداندیشی است، می‌تواند الگوی اخلاق باشد. این برنامه در راستای شناساندن اخلاق‌مدارانی است که با رفتار و گفتار خود می‌توانند الگوی یک انسان کامل و یک اندیشمند بافضیلت ارزش‌ها باشند.

تجلیل از چهره‌ها در بخش پایانی مراسم

در این مراسم از دکتر فتح‌الله مجتبایی، استاد فلسفه، ادیان، فلسفه شرق، عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی، محقق و هندشناس، آیت‌الله محمود امجد، استاد اخلاق و از استادان حوزه‌های علمیه، دکتر محمد صادق پیروز، رئیس درمانگاه چشم‌پزشکی بیمارستان فارابی، دکتر محمود زند مقدم، نویسنده مردم‌شناس و بلوچستان‌پژوه، کریم زمانی، مولوی‌شناس و مترجم قرآن و کتب ادعیه، فریبا مقصودی، نخستین بانوی خوشنویس قرآن در جهان اسلام، جعفر مدرس‌صادقی، نویسنده، مترجم و ویراستار، قاسم رفعتی، خواننده و ردیف‌دان موسیقی ایران، گلاب آدینه، بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون، اعظم‌الله کاظمی، استاد مرمت بناهای تاریخی، عباس عبدی، پژوهشگر اجتماعی، روزنامه‌نگار، عضو شورای سردبیری روزنامه‌های سلام و صبح امروز، عبدالرسول گلبن‌حقیقی، کارگردان و نویسنده، شعله بلوچ پژوهشگر، مشاور و کارشناس بازسازی، نوسازی و مرمت و احیای اماکن تاریخی، فرهنگی، مسکونی، با نگرش به ارزش‌های فرهنگ تجلیل شد.

در پایان مراسم نیز رئیس دولت اصلاحات از همه کسانی که در این ۱۰ سال برای این گردهمایی تلاش کردند، به‌ویژه از احمد مسجدجامعی تشکر کرد و به همه کسانی که در این دوره‌ها نشان تجلیل دریافت کردند، تبریک گفت.

نگاه

دهکده جهانی؛ اسیر انواع مواد مخدر و روان‌گردان‌ها

اسدالله افشار

● باید اذعان کرد که حل مشکل پیچیده فرایند تولید، ساخت، قاچاق، پخش، سوءمصرف و اعتیاد به مواد مخدر و روان‌گردان و کاستن از آثار گوناگون زیان‌بار آنها به موازات قانون‌گذاری کارا و مؤثر در سیاست جنایی تقنینی و فعالیت‌های فیزیکی مأموران مبارزه با مواد مخدر و روان‌گردان و رسیدگی‌های قضائی، اجرائی و مشارکت کنشی و فعال مردمی نیاز به فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی مستمر دارد. تدوین کتاب‌های علمی، آموزشی، ارشادی و رمان، مقاله‌های منتشره در رسانه‌های مطبوعاتی و الکترونیکی، فیلم‌های کوتاه و بلند، نمایش‌نامه‌ها و نمایش‌ها (تئاتر)، ترانه‌های دلنشین همراه با موزیک و تصاویر مناسب، مصاحبه با کارشناسان، معتادان ترک اعتیاد کرده و صاحبان درد در رسانه‌های مطبوعاتی، صوتی و تصویری، برپایی نمایشگاه‌های عکس، کاریکاتور با زیرنویس‌های مناسب و راهبردهای مفید اطلاع‌رسانی دیگر فرهنگی- آموزشی و هشداردهنده با رعایت شرایط زمان، مکان و سطح فراگیری گروه مخاطب و بازدیدکنندگان از نمایشگاه‌ها به‌ویژه جوانان و نوجوانان، با هدف عمده پیشگیری اولیه و همگانی از روآوری به سوءمصرف این مواد باید به طور مکرر، متنوع و مستمر ارائه شود. در ضرورت تکرار و استمرار واکاوی و بازنمایی و بیان آثار زیان‌بار گوناگون فیزیولوژیکی، روانی، خانوادگی، اقتصادی و اجتماعی مواد مخدر و روان‌گردان به شیوه‌های مؤثر در گروه مخاطب و همچنین اجرای برنامه‌های مشاوره‌ای برای سوءمصرف‌کنندگان تفننی و کاهش آسیب‌ها و درمان منجر به انقطاع وابستگی روانی معتادان به این مواد نباید تردید کرد و تعلل ورزید. باید اذعان کرد که امروزه تولید و ساخت غیرقانونی انواع مواد مخدر و روان‌گردان سنتی و نیمه‌صناعی با منابع گیاهی مانند هروئین، کوکائین و کراک و مواد روان‌گردان صناعی با منشأ آمفتامین‌ها مانند شیشه، اکستاسی و... قاچاق، پخش، سوءمصرف و اعتیاد به این مواد، از مشکلات عمده جامعه بشری بیش از هفت‌میلیاردنفری دهکده جهانی شده که زیان‌های گوناگون آنها از آلودگی محیط زیست، قاچاق سلاح‌های متعارف و غیرمتعارف، قاچاق اشخاص به‌ویژه زنان و کودکان، قاچاق اعضای بدن انسان‌ها و حتی وقایع تروریستی دولتی و غیردولتی گسترده‌تر است.

قاچاقچیان و شگردهای گوناگون جاسازی مواد

در عصر حاضر به موازات گسترش و توسعه ارتباطات فوق‌سریع و تجارت انواع تولیدات و مصنوعات مورد نیاز جامعه بشری از قبیل وسایل و مواد منابع انرژی‌زا و مصنوعات کاربردی در زندگی مرفه‌تر یا تولید بیشتر مواد غذایی و خرید و فروش اینترنتی آنها قاچاق مواد مخدر و روان‌گردان چنان گسترش یافته که در مقابل «دلارهای نفتی»، «دلارهای هروئینی» مصطلح شده است. قاچاقچیان با شگردهای گوناگون، لابه‌لای اشیا و اجناس مجاز و متعارف در تجارت مشروع، مواد مورد سوءمصرف را جاسازی می‌کنند. آنها حتی از رحم زن‌ها، شکم حیوانات، بلعیدن افراد، فضاهای مناسب و دور از معرض دید وسایل نقلیه و سایر مصنوعات و حیوانات برای جاسازی و قاچاق‌کردن مواد مخدر و روان‌گردان و پیش‌سازهای این مواد استفاده می‌کنند و هر بار که نوعی از جاسازی‌ها توسط مأموران مبارزه با قاچاق مواد مخدر و روان‌گردان کشف می‌شود ...

ادامه در صفحه ۱۳

جدول ۳۳۹۳ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- مرغ خوش‌آوا- شهری در افغانستان- به‌یادماندنی و فراموش‌نشدنی ۲- لباس شنا- سرخ پوست‌های مهاجم آمریکای شمالی را می‌گفتند- جنبش مقاومت اسلامی فلسطین ۳- مخترع تلگراف- ضربه‌ای بر صورت- داستانی نوشته علی مودنی ۴- شایع ترین بیماری کبدی در جهان- کفش تابستانی- بالیدن ۵- آب هدررفته- زائده سر بندپایان- پهلوان ۶- بخش کوچکی از یک چیز- خرامنده- نویسنده آلمانی نمایش‌نامه گیوم تل ۷- رخساره- شیوه‌ای در رنگ‌کردن مو- تاراج ۸- سازی زهی- رود جیحون- اصول عقاید ۹- داخل- بررسی جنبه‌های مثبت و منفی چیزی- اسم ترکی ۱۰- عمامه- بدون برنامه‌ریزی- واحد صوتی در زبان ۱۱- درون صدف- ورزش آرامش‌بخش- وسایل ۱۲- از اجزای ترمز- همسایه الجزایر - از نیروهای سه‌گانه ارتش ۱۳- خصلت‌های نیکو- تمدنی باستانی در بین النهرین- شهر فردوسی ۱۴- لازم- صداقت- جلادهنده کفش ۱۵- ماهر- پشت سر- بی‌چیز.

عمودی:

۱- بادمجانش آفت ندارد- شهرستانی در آذربایجان شرقی- غمخوار ۲- از اختراعات ادیسون- از جاذبه‌های طبیعی و گردشگری کاشان ۳- مسیر تباهی- پول کره‌جنوبی- لاستیک خودرو ۴- چراغ آویز- اهل سرزمین گل‌ها- خاطر ۵- پروردگار- ایالتی در آمریکا ۶- عتیقه و قدیمی- سرمشق- عریان ۷- اشتباه غیرارادی لفظی- تیر چوبی سقف- خبرگزاری ایتالیا ۸- بی‌آلایش- نشان‌کرده- نور کم ۹- چیدمان- از پیامبران بنی‌اسرائیل- واحد اندازه گیری طول ۱۰- چای خارجی- دیگر ندارد- رود جاری در ترکمنستان ۱۱- نوعی ماشین چاپ- میراب ۱۲- قرآن را روی آن گذارده و تلاوت کنند- اقلیتی مذهبی- از میوه‌های روغنی ۱۳- سمت راست- باطل‌کردن- حریف جنگی ۱۴- دارای طبع ملایم و سازگار با هر نوع اخلاق- از بخش‌های اوستا ۱۵- مأمور تشریفات صفوی- پیشکش- مساوی.

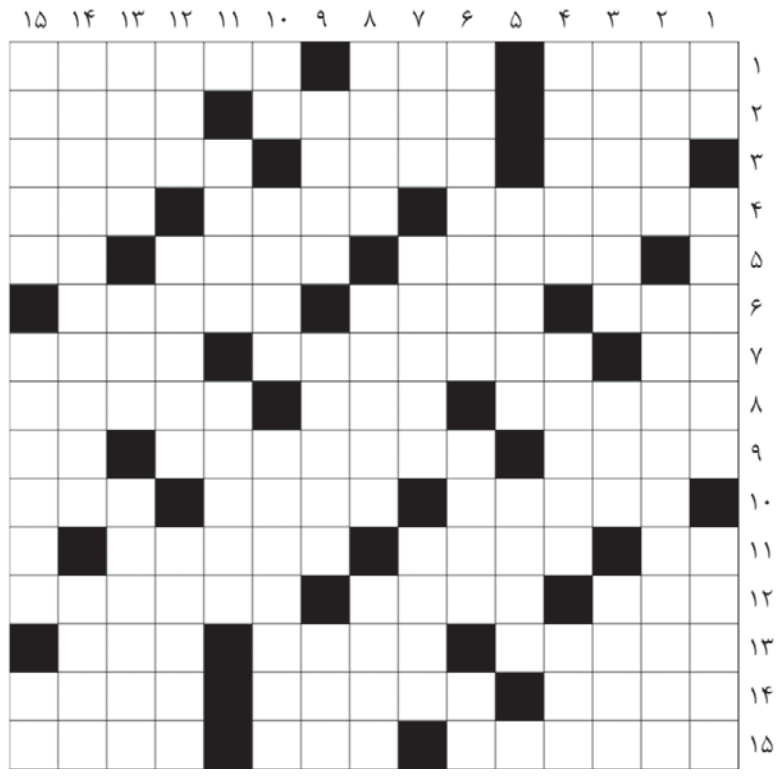

حل سودوکو سخت

۶	۸	۲	۹	۳	۷	۱	۴	۵
۹	۴	۱	۲	۵	۶	۷	۸	۳
۵	۳	۷	۸	۴	۱	۶	۹	۲
۷	۹	۸	۶	۱	۵	۲	۳	۴
۲	۶	۳	۴	۷	۹	۸	۵	۱
۴	۱	۵	۳	۲	۸	۹	۷	۶
۳	۲	۶	۷	۸	۴	۵	۱	۹
۱	۷	۹	۵	۶	۳	۴	۲	۸
۸	۵	۴	۱	۹	۲	۳	۶	۷

حل سودوکو ۲۳۸۸

۶	۴	۹	۳	۱	۸	۵	۷	۲
۳	۷	۸	۵	۹	۲	۴	۱	۶
۵	۱	۲	۷	۴	۶	۳	۸	۹
۱	۳	۵	۸	۲	۹	۷	۶	۴
۷	۲	۶	۴	۵	۱	۸	۹	۳
۸	۹	۴	۶	۳	۷	۲	۵	۱
۹	۸	۱	۲	۷	۴	۶	۳	۵
۴	۶	۳	۱	۸	۵	۹	۲	۷
۲	۵	۷	۹	۶	۳	۱	۴	۸

جدول ۳۳۹۲

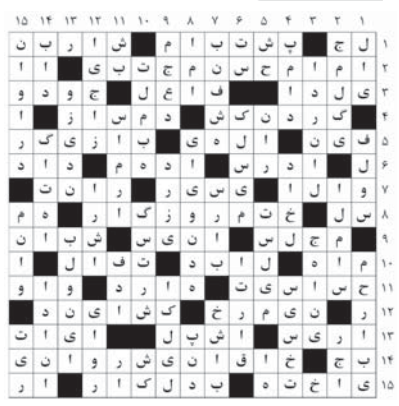

سودوکو سخت ۲۳۸۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

						۵		۴
			۹	۵				
				۲	۷		۳	۸
		۳			۱	۹		۵
	۵	۸				۲	۶	
۹		۶	۵			۳		
۲	۶		۸	۹				
				۷	۳			
۳		۴						

سودوکو ساده ۲۳۸۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۱	۴					
	۲				۳	۱		۷
۶	۷	۳		۱	۵			
			۲		۸		۶	
		۲		۷		۸		
	۵		۳		۶			
			۶	۹		۵	۸	۱
۵		۶	۷				۴	
					۴	۳		